

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-02-21
Besvaras senast
2024-02-28 kl. 12.00

Till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2023/24:635 Lagstiftning som håller kvar kvinnor i våldsamma relationer

Förra veckan fattade riksdagen de efterlängtrade besluten som innebar viktiga förändringar till skydd för våldsutsatta barn och föräldrar. Ofta handlar det om mammor.

De lagändringar som riksdagen beslutade om förra veckan var dock begränsade till skyddade boenden. Men naturligtvis måste alla barn kunna få skyddas från våld – oavsett var barnet bor. Som jämställdhetsministern känner till vill vi socialdemokrater därför se bredare möjligheter till umgängesbegränsningar för vårdnadshavare som utövat våld.

I samband med att lagärendet debatterades förra veckan sa socialtjänstministern följande:

”Fru talman! Tänk dig att du gång efter gång – kanske år efter år – blir misshandlad, slagen och kränkt. Det sker fysiskt, psykiskt och ekonomiskt. Du lever med rädsla för ditt liv men framför allt med rädsla för hur ditt barn påverkas. Till slut flyr du tillsammans med ditt barn i det du står och går i. Du får inte ens med dig dina egna ytterkläder.

Du kommer till ett skyddat boende – men väl där lämnas du ensam, och ditt barn kommer inte till skolan, vårdcentralen eller tandläkaren. Du vet dessutom att rätten står på den våldsamma vårdnadshavarens sida. Han kommer fortfarande att ha rätt till umgänge med ditt barn, trots allt han utsatt er för.

Jag har träffat de här kvinnorna. Jag har hört deras berättelser om hur det är att leva i den här situationen. Det är för dem, deras barn och alla dem som utsatts för våld – och utsätts för våld – som den här propositionen äntligen läggs fram.

Kvinnan jag berättade om är inte ensam. Hennes berättelse är en berättelse om liv och död. Enligt Brå dödas cirka 15 kvinnor om året av en före detta eller nuvarande partner. Cirka 10 barn dödas per år – alltför ofta av en vårdnadshavare. 30 000 fall av misshandel av kvinnor polisanmäls. I åtta av tio fall är förövaren bekant med kvinnan. Mörkertalet är därtill stort.”

Många av de barn och kvinnor som utsätts för våld har aldrig varit på skyddat boende. Socialtjänstministerns utsagor om våld mot kvinnor gäller väldigt många kvinnor, långt fler än alla dem på skyddat boende.

För många kvinnor innebär dagens familjerättsliga lagstiftning att de stannar kvar i våldsamma relationer, eftersom de är livrädda för vad förövaren ska göra med barnen om den lämnas ensam med dem. Våld i olika form, till exempel fysiska, psykiska och sexuella övergrepp, kan länge döljas av förövare. Forskning visar att barn ofta hotas till tystnad. Barnen får höra vad som kommer att hända dem själva eller mamma om de berättar om övergreppen och våldet. Små barn har en särskild utsatthet, men alla barn i dessa situationer är mycket utsatta och skyddslösa, särskilt i ljuset av den familjerättsliga lagstiftningens brister.

Den familjerättsliga lagstiftningen har blivit en slags kvinnofälla som håller fast våldsutsatta i fortsatt våld av rädsla för vad en separation skulle innebära för barnen när de lämnas ensamma med våldsutövaren.

Det är väl känt, bland annat genom forskning, att förövare ofta använder barn och husdjur som verktyg för att komma åt våldsutsatta kvinnor, för att utöva våld mot dem och få dem att stanna kvar i eller komma tillbaka till en våldsam relation. Riksdag och regering har tidigare vidtagit åtgärder för att försvåra för våldsutövare att använda sig av husdjuren för att komma åt kvinnorna. När jag var ledamot i konstitutionsutskottet fattade vi bland annat beslut kring sekretessbrytande bestämmelser mellan socialtjänst och kontrollmyndighet för djurskydd, för att möjliggöra information mellan myndigheterna.

För att förhindra att husdjuren används av en förövare mot en våldsutsatt kvinna har åtgärder vidtagits.

Det vore anständigt att samma perspektiv anläggs vad gäller barnen: Vad måste samhället göra för att förhindra att barnen används av en förövare mot en våldsutsatt kvinna? Detta vore till skydd för barnet och kvinnan.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Paulina Brandberg:

Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta, inom sina ansvarsområden, för att den familjerättsliga lagstiftningen i allmänhet, och lagstiftningen om vårdnad, boende och umgänge i synnerhet, inte fortsatt ska innebära att våldsutsatta kvinnor stannar kvar i en våldsam relation eftersom de inte kan skydda barnen från våld om de lämnar relationen?

.....

Laila Naraghi (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch